

Innhold

Forord	11
Innledning	13
Litteratur	16
Kapittel 1	
Å være lærer	17
<i>Peder Haug og Sølvi Mausethagen</i>	
Innledning	17
Pedagogikk, undervisning, opplæring og læring	19
Arbeidsoppgavene	20
Raske endringer er karakteristisk for skolen	21
Nyere utdanningspolitiske utviklingstrekk	22
Å være lærer i 5-10	25
En inkluderende skole	28
Læreryrket som profesjon	30
Læreryrket mellom fag og relasjoner	33
Kunnskapsgrunnlag og kunnskapsarbeid	35
Å bruke forskning	36
Kunnskapsetikk	37
Praktisk syntese	38
Skjønn	40
Lærersamarbeid og profesjonsfelleskap	41
Avslutning	42
Litteratur	43

Kapittel 2

Å forstå elevers læring 47
Randi Myklebust

Innledning 47

Teoretisk mangfold som grunnlag for lærerprofesjonen 49

Psykologisk konstruktivisme i pedagogikken 51

 Piagets konstruktivisme 52

 Psykologisk konstruktivisme etter Piaget 56

Sosialkonstruktivisme i pedagogikken 59

 Vygotskijs konstruktivisme 59

 Sosialkonstruktivisme etter Vygotskij 63

Å forstå elevers læring i lys av sosiale og individuelle perspektiver 66

Avsluttende kommentar 67

Litteratur 68

Kapittel 3

Å planlegge for læring - teknisk effektivitet eller profesjonelt læreplanarbeid 71
Elaine Munthe

Innledning 71

Konteksten for planlegging: læreplanarbeid 72

Fem perspektiver i planlegging av undervisning 74

 Graden av elevsentrering 74

 Graden av kunnskapssentrering 76

 Graden av vurderingssentrering 78

 Graden av fellesskaps- og miljøsentring 79

 Graden av kompleksitet 81

En læringsøkt er som en fortelling 82

Planlegging som profesjonelt læreplanarbeid og læringsarbeid for lærere 83

Litteratur 86

Kapittel 4

Grunnleggende ferdigheter 5-10 88
Eva Maagerø, Rune J. Krumsvik, Dag Torvanger, Toril Frafjord Hoem og Kjetil Børhaug

Innledning 88

Demokratiske ferdigheter 5-10 90

Grunnleggende ferdigheter 5-10 101

Muntlig 107

 Retorikk 110

 Framføringer av sammensatte tekster 112

Å kunne uttrykke seg muntlig i alle fag	113
Lesing	116
Lesing som prosess	117
Å kunne lese er å kunne lese sammensatte tekster	119
Å kunne lese er å kunne lese i alle fag	124
Å kunne uttrykke seg skriftlig	129
Skriving som prosess	130
Å kunne skrive er å kunne skrive sammensatte tekster	132
Å kunne skrive er å kunne skrive i alle fag	136
Å kunne regne	138
Digitale ferdigheter som grunnleggende ferdighet	143
Bruk av digitale verktøy i fagene	153
Litteratur	157

Kapittel 5

Læringsmiljø og relasjoner	164
<i>Siw Skrøvset og Åse Slettbakk</i>	
Læringsmiljø og relasjoner	164
Hvorfor arbeide med læringsmiljøet?	166
Hva er et godt læringsmiljø?	168
Relasjonenes betydning	168
Læringsorientering	169
Betydningen av emosjoner og verdsettende klasseledelse	170
Ulike syn på læringsmiljø og klasseledelse	171
Hvordan arbeide med læringsmiljøet?	173
Å se, å forstå og å anerkjenne eleven – relasjonens betydning	174
Læringsorientering eller egoorientering?	176
Klasseleder og rollemodell – et læringsmiljø må bygges og ledes	178
Klasseledelseskompetanse må utvikles	181
Oppsummering og avslutning	183
Litteratur	183

Kapittel 6

Interaksjon mellom elevar og lærarar – nøkkelen til eit godt læringsmiljø	186
<i>Sigrun K. Ertesvåg</i>	
Introduksjon	186
Teoretiske perspektiv på interaksjon mellom lærar og elevar	188
Interaksjon mellom lærar og elevar – eit uttrykk for undervisingskvalitet ...	189
Interaksjonen mellom lærar og elevar og læringsutbytte til elevane	192

Observasjon – eit verktøy i arbeid med utvikling av gode lærar-elev-interaksjonar	194
Interaksjon mellom lærar og elev – eit kollektivt arbeid	195
Rettleiing som verktøy i utvikling av interaksjonen mellom lærar og elevar	198
Avsluttande kommentar	200
Litteratur	200

Kapittel 7

Digital mobbing	206
------------------------------	-----

Hva er det, og hva kan lærere gjøre for å forebygge og stoppe det?

Hanne Jahnsen, Hildegunn Fandrem og Ida Risanger Sjursø

Innledning	206
Hva er digital mobbing?	208
Særtrekk ved digital mobbing	208
Ulike typer digital mobbing	210
Grunner for at mobbingen skjer digitalt	210
Risikofaktorer	210
Konsekvenser av digital mobbing	212
Hva kan lærere gjøre?	212
Arbeid i klassen og relasjon lærer-elev	213
Relasjoner mellom elever	214
Opplæring i digitale ferdigheter, nettikette og personvern	215
Håndteringskompetanse og mestringsstrategier	217
Foreldresamarbeid	218
Arbeid på skolenivå	218
Håndtering av digitale mobbesituasjoner	220
Straffbare handlinger eller dårlig oppførsel	222
Oppsummering	223
Litteratur	224

Kapittel 8

Å lære og å lære å lære	229
--------------------------------------	-----

May Britt Postholm

Innledning	229
Teori og relatert forskning	231
Læringsfellesskap, selvregulert læring og læringsstrategier	231
Metakognitive prosesser	233
Relatert forskning	234
I hvilken sammenheng og hvor forskningen foregikk	235

Hvordan forskningen ble gjennomført	235
Forskningens funn	237
Analyse og diskusjon	241
Tilrettelegging av lærer	241
Kjennskap til og bruk av strategier	242
Et godt læringsmiljø for alle	244
Avsluttende kommentar	245
Litteratur	245

Kapittel 9

Digital kompetanse i lærerutdanning og skole 5-10 248

Rune J. Krumsvik, Fredrik Mørk Røkenes og Mari-Ann Letnes

Innledning	248
Digitaliseringen av skole og utdanning	249
Digital kompetanse, etikk og adaptive læringsverktøy	251
Kompetanse og kunnskap i en digital skolehverdag	255
Digital kompetanse - fra intensjon til realitet	256
Hvordan ivaretas digital kompetanse i lærerutdanningen og i skolen?	264
Hvordan kan man heve den digitale kompetansen som lærerstudent?	266
Digital didaktikk og digital kompetanse	279
Avslutning	287
Litteratur	289

Kapittel 10

Vurdering 297

Tony Burner

Innledning	297
Vurderingens funksjoner	299
Summative funksjoner	300
Noen internasjonale storskalatester Norge deltar i	301
Formative funksjoner	303
Tilbakemeldinger for elevers læring	305
Tilbakemelding på elevers tekster	306
Realisering av vurderingens formative funksjoner i klasserommet	308
Konklusjon	310
Litteratur	311

Forfatteromtaler 313

Stikkordregister 317